

معنی ابیات ← شعر خوانی: زاغ و کبک

◇ بیت ۱: زاغی از آن جا که فراغی گزید رخت خود از باغ به راغی کشید

جناس ← زاغی و راغی / فراغی و راغی / زاغ و باغ (در جناس می توان «ی» نکره را به نفع جناس در نظر نگرفت) / باغ و راغ
 آرایه ← رخت به جایی کشیدن (کنایه از به جایی رفتن و اقامت کردن)
 واج آرایی ← تکرار واج «غ»

◇ بیت ۲: دید یکی عرصه به دامان کوه عرضه ده مخزن پنهان کوه

جناس ← عرصه و عرضه (این جناس ضعیف است چرا که «عرضه» قسمتی از واژه «عرضه ده» است.
 استعاره ← دامان کوه: اضافه استعاری (در حقیقت کوه را به انسانی تشبیه کرده ایم که دامان دارد؛ برای آشنایی کامل و عمیق تر با اضافه استعاری به فصل استعاره از کتاب آرایه های ادبی من از نشر الگو مراجعه کنید)
 تشخیص ← دامان کوه (برای کوه دامانی که مخصوص انسان است را قایل شده ایم)

◇ بیت ۳: نادره کبکی به جمال تمام شاهد آن روضه فیروزه فام

آرایه ایهام ← شاهد (۱- زیبارو ۲- گواه و ناظر)

◇ بیت ۴: هم حرکاتش متناسب به هم هم خطواتش متقارب به هم

ترصیع و موازنه ← کلمات دو مصراع نظیر به نظیر هماهنگ هستند (هم با هم - حرکاتش با خطواتش - متناسب با متقارب - به هم با به هم؛ البته این آرایه کمی فراکتایی است ولی آموختن آن توصیه می شود! برای آشنایی بیش تر به کتاب آرایه های ادبی نشر الگو مراجعه کنید!)

جناس ← هم (اول و سوم) با هم (دوم و چهارم) («هم» اول و سوم حرف ربط مزدوج هستند و «هم» دوم و چهارم به معنی همدیگر می باشند و ضمیر مبهمند، پس جناس تام یا همسان پدید آورده اند)
 تکرار ← «هم» اول با سوم / «هم» دوم با چهارم
 واج آرایی ← تکرار واج «ه» و «ت»
 مراعات نظیر ← خطوات و حرکات

◇ بیت ۵: زاغ چو دید آن ره و رفتار را و آن روش و جنبش هموار را

اشتقاق ← رفتار و روش (هر دو از مصدر رفتن هستند)

آرایه واج آرایی ← تکرار واج «ر»

جناس ← ره و را (این جناس ضعیف است چرا که یک طرف جناس حرف «را» است)

◇ بیت ۶: باز کشید از روش خویش پای در پی او کرد به تقلید جای

کنایه ← از روش خویش پای باز کشید (کنایه از روش خود را کنار گذاشت و دست برداشت و ترک کرد)

آرایه جناس ← پای و جای (جناس ناقص یا ناهمسان اختلافی)

آرایه واج آرایی ← تکرار واج «ش» در مصراع اول

◇ بیت ۷: بر قدم او قدمی می‌کشید / وز قلم او رقمی می‌کشید

تکرار ← قدم و قدم / او و او

جناس ← قدم و قلم (جناس ناقص یا ناهمسان) / می‌کشید (می‌گذاشت) و می‌کشید (رسم می‌کرد) (جناس تام یا همسان)

کنایه ← هر دو مصراع (کنایه از تقلید دقیق و کورکورانه)

واج‌آرایی ← تکرار واج «ق» و «م»

ترصیع و موازنه ← هماهنگی نظیر به نظیر کلمات دو مصراع (بر و وز - قدم و قلم - او و او - قدمی و رقمی - می‌کشید و می‌کشید)

(البته این بیت موازنه دارد نه ترصیع ولی در رشته‌های غیر از علوم انسانی تفاوتی برای ترصیع و موازنه قائل نمی‌شویم چون بحث وزن

و نکات مربوط به آن مربوط به رشته انسانی است)

◇ بیت ۸: در پی‌آش القصّه در آن مرغزار / رفت بر این قاعده روزی سه چار

مجاز ← سه چهار روز (مجاز از چند روز، مدّتی)

◇ بیت ۹: عاقبت از خامی خود سوخته / رهروی کبک نیاموخته

پارادوکس (تناقض) ← از خامی خود سوخته (از خامی سوختن به ظاهر امکان‌پذیر نیست. در حقیقت از پختگی می‌سوزند نه از خامی!

دقت کنید پارادوکس در ظاهر خود غیرممکن است نه در باطن و عمق معنی!)

تضاد ← خامی و سوخته (البته در تضاد باید کلمات هم نوع باشند اما در این‌جا یک اسم (خامی) با یک صفت (سوخته) تضاد ایجاد

کرده که کمی تضاد را ضعیف می‌کند)

واج‌آرایی ← تکرار واج «خ»

کنایه ← از خامی خود سوخته (از بی‌تجربگی ضرر و زیان دیدن)

◇ بیت ۱۰: کرد فرامش ره و رفتار خویش / ماند غرامت‌زده از کار خویش

مراعات نظیر ← ره و رفتار (ضعیف است!)

واج‌آرایی ← تکرار واج «ش»